RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 28.10.2026 nr 2-5/26-02164,
RIIGIKOGU/26-1182/-2T

Meie 15.11.2026 nr 1.1-11/4349-2

Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (1072 SE)

Isamaa fraktsiooni 2026. aasta 26. oktoobril algatatud eelnõu (1072 SE) näeb ette põhitoiduainete käibemaksumäära vähendamise 13%-le.

Toiduainete maksumäära vähendamise ettepanekut on valitsus viimaste aastate jooksul korduvalt arutanud. Toiduainete käibemaksumäära vähendamise mittetoetamise põhjused ei ole muutunud.

Isamaa fraktsiooni ettepaneku kohaselt vähendatakse alates 2027. aasta 1. juulist põhitoiduainete käibemaksumäär 13%-le. Põhitoiduainete loetelu sätestatakse käibemaksuseaduse lisas. Loetelu lähtub põhimõttest, et soodusmäär rakendub värskele, jahutatud või külmutatud põhitoidule. Töötlemine, mis on vajalik piima tarbimiskõlblikuks muutmiseks, hapendatud piimatoodete, või ja juustu valmistamiseks või leiva ja saia küpsetamiseks, ei välista soodusmäära. Samas ei kohaldata soodusmäära valmistoidule, maitsestatud või täidisega tootele ega kondiitritootele.

Eelnõu seletuskirja kohaselt on eelnõu eesmärk muuta maksusüsteem sotsiaalselt õiglasemaks. Meetme sihituse suurendamiseks ei rakendata soodusmäära kogu toidukaubale, vaid üksnes määratletud põhitoiduainetele. Seletuskirja kohaselt vähendaks soodusmäär põhitoidu ostukorvi maksumust ning parandaks värske ja tervisliku toidu kättesaadavust, kusjuures suhteline mõju oleks suurem väiksema sissetulekuga leibkondadele ja lastega peredele. Samas märgitakse seletuskirjas, et mõju ulatus sõltub maksulangetuse ülekandumisest jaehindadesse.

Eelnõu seletuskirjas on hinnatud 2027. aastal käibemaksu laekumise vähenemist 35 mln euro võrra. Seletuskirjast ei selgu üheselt, kas 35 mln eurot tähistab 2027. aasta eelarvemõju alates kavandatud jõustumisest 1. juulil või meetme täisaasta mõju.

Rahandusministeerium ei toeta eelnõud. Eelnõus nimetatud toiduainete käibemaksumäära vähendamise täisaasta eelarvemõju oleks Rahandusministeeriumi arvutuste kohaselt ligikaudu 100 miljonit eurot. Kuna soodusmäär jõustuks 1. juulil 2027, oleks 2027. aasta eelarvemõju ligikaudu 50 miljonit eurot. Sellises mahus maksutulu vähenemine ei ole praeguses eelarveseisus jõukohane ning eeldab, et meetme kavandamisel näidatakse ära ka selle eelarveline kate, näiteks kulude vähendamine või täiendavad tulumeetmed.

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / 611 3558 / info@fin.ee / www.fin.ee
Registrikood 70000272

Lisaks on ka administreerimise seisukohast tegemist kuluka ja keeruka ettepanekuga. Seletuskirjas on küll toodud üldpõhimõtted, mille kohaselt põhitoiduaineid eristada muust toidust, kuid see on üldine ja ei piiritle konkreetselt maksuobjekti. Samas erandi kehtestamine ja vaidluste vältimine eeldab seda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jürgen Ligi
rahandusminister

Aet Külasalu 5885 1300
Aet.Kylasalu@fin.ee